

Sebastian Gyrost-Longsig Christensens tale ved konferencen "I krigens skygge: Danmark, Norden og geopolitikkens genkomst"

Taler

Sebastian Gyrost-Longsig
Christensen
Museumschef, Helsingør Museum

Dato

15. januar 2026

Sted

Landstingssalen på
Christiansborg

Omstændigheder

Konferencen var arrangeret af Nordic Humanities (SDU & KU). Talen blev holdt under punktet: **Hvordan er kulturfeltet en faktor i beredskabssamfundet?**

1 ET MANIFEST FOR MUSEET SOM DEMOKRATISK KRITISK INFRASTRUKTUR

— Museet som demokratiets langsomme rum

5

Jeg vil gerne have, at I forestiller jer et sted!
Et sted hvor verden stadig svarer, når vi rækker ud.
Et sted, hvor samtalen ikke handler om at vinde,
men om at høre til.

10

Det sted kan – og skal – være museet.
For vi lever i en tid, hvor verden larmer,
men sjældent lytter.

15

Tempoet stiger, tilliden falder,
og følelserne har overtaget det rum,
som engang var fornuftens.

20

Den offentlige samtale – det Habermas kaldte demokratiets nervesystem –
er blevet fragmenteret til feeds, **fronter** og forargelse.

Og midt i den splittelse står museerne, som noget sjældent:

Steder, hvor tempoet kan sænkes,

hvor eftertanken får krop, og hvor mennesker stadig kan mødes om det, der er større end dem selv.

Demokrati er nemlig ikke kun en styreform. Det er en livsform.

30

En måde at være uenige på – uden at blive fjender.

Hal Koch kaldte demokratiet en samtale!

Alf Ross svarede, at samtalen kun overlever, hvis den har rammer.

- 35 Koch mente, at demokratiet først og fremmest er en måde at lytte på –
Ross, at det **kun** kan overleve, hvis det er en måde at handle på.

Det spændingsfelt – mellem livsform og lovform, følelse og struktur – er stadig vores demokratiske arv.

40

Her ligger demokratiets egentlige spænding.

Og det er netop dér, museerne kan tage deres plads.

I Magtudredningen 2.0 beskrives demokratiet som en livsform med tre kræfter:

- 45 **Mægtiggørelse,**
Fælles beslutningstagning –
og Demokratisk viljedannelse.

Det er især viljedannelsen.

- 50 Der kalder på os, der forvalter museerne.

For her handler demokrati ikke om institutioner,
men om kultur...

- 55 Om de fælles fortællinger og erfaringer,
der gør det muligt at danne mening sammen.

Vi ved fra flere samfundsforskere, at de demokratiske institutioner er under pres

60

Men det er demokrati som livsform også...

Samfundsforskeren Frederik Hjort har vist, hvordan **affektiv polarisering**

65 breder sig.

Danskerne er **ikke** blevet mere uenige om politik –
men mere fjendtlige over for dem, de er uenige med.

70 Færre end nogensinde før – kan **forestille** sig at drikke en øl med én – som
stemmer på den modsatte blok,
eller ikke deler samme syn på Israel-Palæstina konflikten.

Det er der **erosionen** begynder – ikke i lovgivningen – men i blikket på den
75 anden.
Når empati bliver en mangelvare...
Og samtale reduceres til positionering.

For demokratisk dannelse handler i sidste ende
80 om noget skrøbeligt – og helt nødvendigt:
evnen til at forestille sig hinanden.

I mesterværket **Altings Begyndelse** minder de to forskere David Graeber og
David Wengrow os om noget afgørende:

85 Demokrati er først og fremmest **ikke** en institution.
Det er en evne.

Evnen til at **forestille** sig,
at samfund kunne være anderledes –
og en evne til at handle på det.

90

Den evne er under pres i dag!
Som Sigge Winther viser os i Entreprenørstaten, forsøger vi som samfund, at
løse det 21. århundredes problemer –
med idéer fra det 19. århundrede – **og institutioner fra det 20. århundrede**

95

Museerne kan være de steder,
hvor vi genoptræner den evne til at forestille sig anderledes måder - at løse
samfundets problemer....

Ikke ved at kuratere fortiden som afstand,

100 men ved at bruge den, som laboratorium.

Museet skal **ikke** kun vise, **hvordan der var**,

men være åbne for og vise...

- 105 **hvad der kunne have været** –
og hvad der stadig kan blive.

Museet kan være det sted, hvor den evne holdes i live.

- Ikke som et tempel for tavs fordybelse,**
110 men som et værksted for fælles forståelse.
Et sted, hvor vi kan tage historien ned fra væggen, ud af montrene
og lægge den ud på bordet – ikke for kun at beundre den,
men for at bygge noget af den, sammen...

- 115 For historien er ikke kun noget, vi skal huske.
Den er noget, vi skal bruge og gøre.
Den minder os om, at verden altid har kunnet være anderledes –
og at den stadig kan blive det...

- 120 **Hvis vi tør bruge denne forestillingsevne,**
kan museet som demokratiets langsomme rum –
blive et værn mod polariseringen,

Hartmut Rosa siger, at vores tid lider af acceleration.

- 125 Vi lever hurtigere, men forstår langsommere.
Vi kommunikerer mere, men mødes mindre.
Mennesker har brug for resonans –
for oplevelsen af, at verden svarer igen...

- 130 Museet kan være et af de steder,
hvor tiden sænkes,
og verden igen begynder at svare...

- Som jeg ser det, er Museets vigtigste rolle som demokratisk**
135 **dannelsesinstitution at være en stærk del af den kulturelle infrastruktur for**
demokratisk forestilling og samtale
– et sted, hvor mennesker øver sig i at se, føle og forstå verden sammen.

- Det er den infrastruktur som gør os til borgere – **og ikke blot brugere,**
140 **forbrugere og vælgere.**

Det er den kritiske infrastruktur, der gør demokratiet muligt,
fordi den lader os mærke, at vi deler en verden
145 – selv når vi **forestiller** os den forskelligt.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Debattale

URI

155 <https://www.dansketaler.dk/tale/sebastian-gyrst-longsig-christensens-tale-ved-konferencen-i-krigens-skygge-danmark-norden-og-geopolitikens-genkomst>

160

165

170

175

180